

Heitið er 1000 ára gamalt

Løgmanshetið er aldargamalt og hevur verið nýtt í Føroyum allar tíðir. Inntil 1816 stóð lögmaður á odda fyri dómstóli landsins, sum var løgtingið.

Hans Jacob Debes, sáli, sigur soleiðis um lögmanstarvið frá tíðini, tá Sverri var kongur í Noregi í 1100 talinum, (Føroya Sögu bind I, s. 195):

Longu undan Landslógini tilnenvdi kongsins umboðsmaður, sýslumaður, nevndarmenninar. Nú verður lögmaður, sum fyrr bert var lógkønur, ráðgevari hjá löggrættuni, men ikki limur í henni, formaður á løgtinginum og er við í avgerðum sum umboðsmaður kongsins. Fyrr valdu bøndurnir hann, men í kongstíð Sverris var hann vorðin kongligur umboðsmaður. Útskurður hjá lögmanni verður nú meira og meira roknaður sum dómur. Eftir Landslógini dømir hann einsamallur í málum um pening og góðs, og löggrættan kann tá ikki broyta dóm hansara, men bert skjóta hann inn fyri kong. Frá 1200-talinum verða lögmenninir løntir við jørð, gjøldum og einum serligum lögmanstolli, sum bøndurnir lótu.

Niðanfyrir er eitt yvirlit yvir Føroya løgmen. Tó verður víst á, at óvissur eru í tíðini upp til 1531.

Føroya løgmen:

Gilli lögmaður	Nevndur í føroyingasögu
Sjúrður lögmaður	
Símun lögmaður	1350
Haraldur Kálvsson	1412
Jørundur Skógdrívsson	1479
Tormóður Sigurðsson	1531
Andras Guttormson, Kálgarði, Sumba	1531-1544
Guttormur Andrasson, sonur A.G.	1544-1571
Jógvan Heinason, bóndi, Lamba	1572-1583
Ísakur Gottormsson, bóndi, Vági	1583-1588
Pætur Jákupsson, Kirkjubø	1588-1601
Tummas Símunarson, Kaldbak	1601-1608
Sakaris Tørmóðarson, Eiði	1608-1629
Jógvan Justinussen, Hattarvík	1629-1654
Baltsar Jacobsen, útlendingur	1655-1662
Jógvan Pálsson, Oyri	1662-1677
Jákup Jóanson, bóndi, Dalsgarði	1677-1679
Jóhan Hendrik Weyhe, útlendingur	1679-1706
Sámal Pætursson, Lamba	1706-1755
Hanus Jákupsson Debes, Oyri	1755-1769
Thorkild Fieldsted, útlendingur	1769-1772
Jacob Hveding, útlendingur	1772-1786
Johan Michael Lund, útlendingur	1786-1805
Jørgen Frants Hammershaimb, Tórshavn	1806-1816

KELDA: TINGANES.FO

Løgmaður og Løgtingið avgera lagnuna hjá lögmanni

Kaj Leo Holm Johannesen hevur útskrivað val at vera til løgtingið leygardagin 29. oktober. Tá ið valið verður av, og tað verður fíntalt, verður tað greitt, hvussu býtið millum flokkarnar verður, og síðani verður farið undir samráðingar við tí endamáli at finna út av, um Kaj Leo skal halda fram sum lögmaður, ella um ein annar skal seta seg í stólin yst á Tinganesi.

Um lögmaður metir, at valúrslitið boðar frá, at hann framvegis hevur undirtøku í løgtinginum, so er møguleiki hjá honum at halda fram. Tað kann hann gera, um hann ikki hevur ein meiriluta av løgtinginum ímóti sær.

Tað er møguleiki hjá lögmanni at geva valdið frá sær, og úrs-litið kann eisini laga seg soleiðis, at hann verður noyddur at leggja frá sær, og tískil verður neyðugt at velja nýggjan lögmann.

Tað er Løgtingið, sum velur lögmann. Hetta verður gjørt sambært Stýrisskip-anarlógini, grein 28, har tað verður sagt soleiðis:

§ 28. Tá ið lögmaður skal verða tilnevndur, boðar lögtingsformaðurin formonnum fyri flokkunum, ið umboðaðir eru á

løgtingi, hvørjum sær til samráðs.

Stk. 2. Innan 10 yrkadagar eftir at fráfarandi lögmaður hevur biðið um at verða loystur úr embætti, leggur lögtingsformaður uppskot um lögmansevni fyri løgtingið. Um lögtingsval verður, ella lögmaður doyri, gongur freistin ávikavist frá tí degi, fyrsti tingfundur var eftir valið, ella frá tí degi, ið lögmaður doyði.

Stk. 3. Løgtingið skal í seinasta lagi 4. yrkadagin eftir, uttan nevndarviðgerð, greiða atkvøðu um uppskotið. Atkvøður meiri enn helmingur av øllum tingmonnum ímóti uppskotinum, er tað

fallið. Annars er tað samtykt.

Stk. 4. Havnar løgtingið uppskoti frá lögtingsformanninum um lögmansevni, boðar formaðurin aftur til samráðs sambært stk. 1 og setur innan 4 yrkadagar eftir at uppskot hansara var havnað framaftur uppskot um lögmansevni, sum løgtingið sama dag greiðir atkvøðu um eftir reglunum í stk. 3.

Stk. 5. Um so er, at løgtingið fyra ferðir hevur felt uppskot lögtingsformansins um lögmann, skrivar starvandi lögmaður út nýval til løgtingið.

Tingfundur í 1897